

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

SHRNUTÍ ÚVODU DO FILOZOFIE

Filozofie

- láska k moudrosti, uchvácení poznáváním
- druhotně i soustava poznatků získaných zkušeností a rozumem

Předpoklady filozofie

- předvědecká **zkušenost** (empirie) uchopená přirozeným jazykem
- **údiv** ve chvíli, kdy se zkušenost zproblematizovala a již nestačí
- **pochybování** o dosavadních jistotách a **hledání nové** zkušenosti, jistoty, která se ovšem opět jednou zproblematizuje

Filozofické disciplíny

- **teoretické**: logika, epistemologie, ontologie, kosmologie, antropologie, theodicea
- **praktické**: etika, politická filozofie, po(i)etika, filozofie techniky aj.
- dějiny filozofie chápané nekonfrontačně jako dialog koncepcí, jako vyjasňování názorů a jejich předpokladů

Mýtus a filozofie

Mýtus: vyprávění empiricky neověřitelné; předem dané, „zjevené“ vysvětlení světa; člověk je přijímá díky své příslušnosti ke skupině a světonázoru člověku přináší reálné řešení nebo jen úlevu; druhotně soustava poznatků získaných zkušeností a rozumem.

Filozofie: poznání na základě empirie (zkušenosti) a rozumu bez předpokladů; nutnost teprve hledat odpovědi; připravenost na změnu názoru, ochota nechat za sebou dosavadní **jistoty a hledat nové**.

Srovnání: filozofie má stejné ambice jako mýtus a náboženství: odpovídat, poskytnout jistotu a útěchu; zdroje této jistoty jsou sice různé, filozofie je ale vztahem ke světu, náboženství vztahem k Absolutnu, náboženství není „opium“ lidstva, stejně jako filozofie i náboženství vyzývá k životu autentickému a otevřenému a je univerzálním kulturním jevem.

Mýtus a filozofie

Filozofie	Speciální vědy
předmět: celek světa, cílem je celistvý náhled na svět	předmět: předem určený dílčí úsek empirické reality
metoda: není předem dána, myšlenkový model teprve vyplyne z toho, jak se věc ukazuje	metoda: předem zvolený teoretický přístup, uzavřený myšlenkový model
jazyk přirozený, který je médiem naší běžné zkušenosti, proměnlivý používáním, kontaktem se světem a komunikací s druhými; sjednocuje výsledky věd a dává jim základ	jazyk vědecký: jasně a přesně definovaný, neměnný, všemi stejně používaný; koriguje svou empirickou povahou spekulativnost filozofie

Filozofie a vědy mají stejnou touhu založit své výsledky na prokazatelných empirických a racionálních základech. Speciální vědy docházejí k exaktním, velmi specializovaným a technicky využitelným poznatkům, filozofie chce „znát“ pro život. Vědec fascinovaný svým oborem je filozofem, popularizace vědy je filozofickou prací.

Náboženství a filozofie

je vztah k něčemu, co člověka přesahuje i výklad světa ovlivněný tímto vztahem. Pomáhá **vyjasnit** vlastní existenci, orientaci ve světě i smysl života vůbec. V tom se podobá filozofii, ale jeho zdroj je ve víře, kdežto u **filozofie** je zdrojem zkušenost a tzv. světlo přirozeného rozumu.

Umění a filozofie

Umění je svobodné (neredukovatelné na nástroj sdělení) ale i komunikativní (sdělné, srozumitelné). Filozofie i umění plní své funkce podobně jako je tomu u náboženství. Umění používá přímé oslovení zjevem, vjemem. **Filozofie** má přísnou strukturu úvahy a důkazu všem stejně srozumitelnému.

Ideologie a filozofie

Ideologie je světonázor. Potřebujeme pevné názory, abychom se měli o co opřít, a nemuseli neustále znovu a znovu prožívat palčivá dilemata. **Filozofie** naopak má za úkol neustále zpochybňovat a prověřovat stávající ideje. Nelze žít v neustálé pochybnosti a nejistotě, kritické myšlení a odvaha změnit názor je zásadní výbavou autentického lidství.